

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumeră și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Aprilie v. 1885

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sunt însemnate în capul foi.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în Monarhie cât și în România prin mandate postale (*Posta utalvány — Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foi.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual pe lângă localitatea, unde se află, și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fașile, în cari li s'au trimis diarul până acuma.

Administrațiunea diarului „Tribuna“.

Sibiu, 27 Martie st. v.

Cestiunea scolilor grănițaresci îi ține, precum se vede, pe frații noștri din fostele confinii banatice în o continuă agitațiune. De mult acum ne vin într'una scrisori, corespondențe și articole privitoare la cestiunea aceasta și ni se cere să stăruim și noi pentru rezolvarea ei.

Am voit în mai multe rânduri să o facem aceasta. Mărturisim însă, că nu eram pe din destul informați asupra cestiunii și nu voiam să ne pronunțăm în lipsa de cunoștință de cauză. Apoi opiniunea publică a fost mereu preocupată de alte cestiuni mai actuale, încât trebuia să ne temem, că vom găsi puțină atențiune la publicul cel mare, dacă vom cere să se intereseze de o cauză, care la urma urmelor cel puțin în aparență e de o natură curat locală.

Apropiându-se acum timpul întrunirii sinoadelor, atențiunea publică se îndreptăază de sine asupra cestiunilor bisericesci. Profităm dar' de ocaziune.

Încă împărăteasa Maria Teresia a luat măsuri, ca Românii dela hotarele orientale ale împărăției, îndeosebi și grănițerii bănățeni, să-și înființeze scoli. Timp de peste o sută de ani, dela 1768 până la 1873, toți împărații și Regii, toate guvernele au stăruit pentru desvoltarea acestor scoale înființate și susținute din contribuțiunile și din averile comunale ale grănițerilor români, puse sub conducerea autorităților lor bisericesci și tocmai de aceea declarate de „scoli naționale greco-neunite“, („Griechisch-nichtunierte National-Volks-Schulen,“) și în mai multe rescripte împărătesci s'a hotărât, că acest caracter confesional al lor va trebui să se conserve și pe viitor.

Desființându-se confiniile banatice, guvernul constituțional al Ungariei cu toate aceste scoale toate aceste scoli — peste

100, — dimpreună se înțelege, cu fondurile lor, de sub conducerea auctorităților bisericesci și le declară drept nise scoli comunale, nu confesionale gr.-orient., nici naționale românesci, ci puse la dispozițiunea guvernului, deopotrivă cu scolile de stat.

„Guvernul, — se dice într'una din corespondențele ce ni s'au trimis, — ocupă toate edificiile, fondurile și fundațiunile scolare, a căror valoare se urcă la sute de mii de florini, edificii zidite și fonduri înființate din sudoarea poporului contribuabil, înscrise în cărțile fonciare (Grundbuch) ca avere inalienabilă a bisericilor sub titlul destul de evident „griechisch-nichtunierte“, ear' guvernul ungar le rectifică în „comunale“. — Desființează apoi sau mai bine dis, înlăturează pe inspectorii și pe directorii confesionali instituiți de fostul guvern militar și aleși dintre cei mai distinși bărbați ai bisericii, sistează sau mărginesce predarea religiei, scoate cu totul înrăturarea autorităților bisericesci ca jurisdicțiuni scolare competente chiar după legile ași în vigoare, și numește inspectori de ai sei, (királyi tanfelügyelők) oameni cu totul străini de poporul, care a înființat și înzestrat scolile.“

În fața acestei situațiuni consistorul gr.-orient. român din Caransebeș, precum și cele sârbesci din Timișoara și Vârșet încă la anul 1875 remonstrează mai întâiu la ministerul ces. reg. de război din Viena (Reichskriegs-Ministerium), apoi la cel reg. ung. de culte și instrucțiune publică din Budapesta, cerând să se respecte caracterul confesional al scolilor.

Toate înzadar. Dl Trefort, ministrul de culte și instrucțiune publică, nu numai că n'a ținut seamă de aceste remonstrațiuni, ci printr'o hârtie adresată Înalț Preasfinției Sale Părintelui Metropolit Miron, mai și protestează contra ingerențelor bisericii, pe care o taxează de răsvrătitoare.

„De atunci încoace, — ni se mai spune în altă corespondență, — în cursul unui deceniu, ministrul ungar, fără ca să țină seamă de nemulțumirea generală, a urmat mai departe cu lucrarea sa pentru maghiarizarea scolilor foste „griechisch-nichtunierte national“. La 1877 a ocupat scoala capitală tractuală confesională din Bozovici. Reprezentanții celor 40 de comune, care înființaseră această scoală și aveau să o susțină, precum și consistorul din Caransebeș au protestat. Tot înzadar. — La 1878 guvernul ocupă „fondul scolar grănițaresc confesional“, înființat tot din contribuiriile poporenilor și sporit la mai multe sute de mii de florini și îi declară drept un fond al scolilor comunale, pus sub administrațiunea consiliului municipal și sub controlul inspectorului reg. ung. de scoli.“

Și astădată toate protestările au rămas zadarnice.

Rămâne acum întrebarea, la care se cere să răspundem.

Frații noștri din fostul confiniu banatic fac parte din biserica română greco-orientală: cea făcut biserica pentru dinșii?

E evident, că atunci, când toate protestările lor rămân zadarnice, biserica întreagă trebuie să intervină, să-și spriginească, să-și susțină cu toată autoritatea ei, cu toată puterea unei colectivități de preste un milion și jumătate de suflete. Causa scolilor confesionale din confiniu banatic a încetat a mai fi locală; este o cauză a întregii biserici române greco-orientale.

După informațiunile noastre consistorul diecesan și sinodul diecesan din Caransebeș, începând dela 1876, au stăruit mereu pe lângă Înalț Preasfinția Sa Părintele Metropolit, pe lângă consistorul metropolitan și chiar și în congresele bisericesci, atât la 1878 cât și la 1881, să intervină pentru drepturile dieceei de Caransebeș asupra scolilor ocupate de guvern și a fondurilor lor, — dar' timp de opt ani de zile toate aceste stăruințe au rămas zadarnice. S'a luat, ce-i drept, în congres hotărârea de a se face în cauza aceasta din partea consistorului metropolitan o remonstrațiune la guvern și de a se trimite o deputațiune la tron, dacă remonstrațiunea adresată guvernului ar rămâne zadarnică, dar' această hotărâre nu a fost executată.

Ni se asigură însă, că acum câteva luni, pe la finele anului trecut, i s'a trimis, în sfârșit, guvernului o reprezentațiune, prin care consistorul metropolitan cere să fie respectate drepturile dieceei de Caransebeș.

Care va fi soarta acestei reprezentațiuni și ce va urma mai departe, aceste nu le știm și nu le putem ști; un lucru știm însă: că ni se va lua tot ce ni-a mai rămas, dacă nu vom sta mereu unul pentru toți și toți pentru unul.

Un nou proces politic.

În comuna Hărău din ținutul Devei există alături cu scoala română gr.-or. și una maghiară reformată. Un fost învățător român începe să facă printre Români propagandă să nu-și mai trimită copiii la scoala românească, ci la cea maghiară, și în adevăr mai mulți dintre partizanii lui își și iau copiii dela scoala românească și îi trimit la cea reformată.

Dacă s'a admis odată principiul scoalelor confesionale, de sine se înțelege, că preoții sunt obligați a stăruii, ca copiii de confesiunea reprezentată de dinșii să-și primească crescerea și instrucțiunea în scoalele aceleiași confesiuni, pentru-că numai astfel crescerea lor religioasă poate să fie potrivită cu intențiunile legiuitorului.

Ținând seamă de această datorie pastorală a sa, preotul greco-oriental din Hărău, Părintele Ioan Ioanovici, ține cu ocaziunea sfintei liturgii dela 29 Ianuarie 1884 poporului adunat în biserică o predică, prin care se încearcă a-i abate pe cei rătăciți, în calea cea bună.

„Îmi pare rău, — dice el între altele, — și mă dăruiesc inimă pentru rătăciră, în care unii dintre d-voastre ați cădut, că v-ați dat copiii în scoala ungurească,

și nu mă pot mira destul de această faptă rătăcită și foarte greșită a d-voastre, și aceasta cu atât mai virtuos, cu cât știu, că totdeauna v-ați văierat în contra Ungurilor, că vă asupresc și nedreptățesc, și totuși prin această faptă vă aruncați în brațele și sub auspiciile lor.“

Părintele Ioanovici a fost denunțat, și procurorul reg. ung. din Deva pentru aceste cuvinte, considerate drept un fapt de agitațiune contra națiunii maghiare, i-a făcut proces, l-a citat, i-a făcut interogatoriu, a ascultat 23 de martori.

Pertractarea finală a procesului va fi la 21 Aprilie a. c. înaintea tribunalului din Deva.

Eată dar' un preot, care e tras în judecată, pentru-că și-a făcut datoria.

Dacă n'ar fi stăruit în favorul scolii române confesionale, consistorul gr.-or. l-ar fi tras în cercetare disciplinară; și-a făcut însă datoria și acum este tras de autoritățile publice în judecată.

Dar' se vedem cum va judeca tribunalul din Deva. Le va da și el satisfacție Maghiarilor, pentru-ca să nu și-o iee ei înșiși fie chiar și cu mijloacele nelegiuite?

Revistă politică.

Sibiu, 27 Martie st. v.

Ministrul-președinte Tisza, ministrul de comerț contele Széchenyi, ministrul de finanțe contele Szapáry și secretarul de stat Matlekovic sunt în Viena spre a confera cu colegii lor austriaci asupra mai multor afaceri. Cel mai important obiect al consultărilor va fi fără îndoială cestiunea novej vamales și anume discuția asupra timpului, când se se pertracteze aceea. Precum se știe amândouă guvernele, după-ce Germania și Francia au pus în perspectivă ridicarea vămilor, asemenea s'au învoit asupra unei ridicări de vâmi astfel, încât proiectul de lege vamală austro-ungar nu se poate considera de altceva, decât de o consecuență a năsuințelor franceze și germane de a ridica taxele vamale, și îndeosebi taxele pe cereale și fărini.

Crisa ministerială din Francia a amânat cel puțin activarea ridicării vămilor. Și precum se vede nici Germania nu se grăbește cu legea respectivă; nu știm ce grabă i-au apucat pe ministrii austro-ungari?

După o frământare de aproape o săptămână a succes și formarea noului cabinet francez. „K. Z.“ dice că Brisson a primit portofoliul instrucțiunii publice, Freycinet e ministrul de externe, Clamageran de finanțe, Sadi-Carnot ministru al lucrărilor publice, Hervé de comerț și agricultură, și Campenon de război. Costans se va numi de guvernator al Algeriei. Cu toate, că catalogul acesta nu se poate privi de oficios, așa se vede, că informațiunile diarelor sunt în câțva basate.

Situația precară, în care a ajuns Francia prin atitudinea pripită a camerei, o descrie o foie parisiană într'un mod foarte potrivit:

„Cu multă stară s'a anunțat, că onoarea națională, compromisă prin cazul dela Langson, trebuie revanșată. E însă și o altă umilire, poate că mai severă ca aceasta și anume aceea, că China, dușmanul nostru atât de desconsiderat, ne dăscălesce în momentul de față încât privește cu sângele rece și sentimentul corect.

„Cine n'ar fi creșut, că în urma scirilor despre catastrofa dela Langson și despre reti-

rarea noastră nu se întrerup de odată pertractările de pace? Se putea aștepta, ca fudulia asiatică să-și ridice capul și ca generalii chinezi să se conjure, că nu se opresc, până nu ne sting pe noi pe Francezi în mare. Și ce vedem în locul acestora? Pertractările de pace se continuă, sau dacă se și întrerup, aceasta nu s'ar întâmpla la intervenirea parisiană, ci la întrepunerea Pekingului. China rămâne deci prelungă dorința ei de pace. Tractatul însă e pregătit, și nu mai lipsește altceva, decât singur subscrierea noastră. Noi însă nu avem minister, care să-l subscrie și nu avem guvern, care să se folosească de privilegiul dat și care să corăspundă pe deplin celei mai ferbite dorințe a camerei. Nu ar pute cel mai puțin, că între cele două națiuni: China e cea mai luminată și trează și noi suntem barbarii?"

Relativ la cestiunea afghană se scrie din Petersburg, că pe acolo nu se prea crede, ca Anglia să deosească serios războiul. Rușii desconsideră cu deservire pregătirile Englezilor. După convingerea cercurilor militare rusesci Anglia abia va pute trimite vre-o câteva mii de soldați la granițele afgane, până când acolo stă de cu luni un întreg corp de armată rus concentrat și altul e pe drum din Saratow. Rusia și-a concentrat puterea sa armată în toată liniștea, și până când Rușii tot negau, că s'ar afla trupe rusesci în Afghanistan, până atunci batalioanele rusesci își petreceau în tabere.

Cercurile rusesci nu prea doresc războiul; cu toate acestea Rusia e hotărâtă, de a insista pe lângă linia de demarcare stabilită de către ea. Așa se crede, că Anglia se va mai socoti, până când va ajunge lucrul la sfârșire, pentru-că la cas de erumpere a unui război, războiul ar decurge pentru India. Rușii nu se prea tem, că trupele de marină ale Angliei vor nimici comerțul rusesc, deoarece-aceasta chiar acum se află într-o stare atât de deplorabilă, încât situația nici nu se poate întoarce spre mai rău, până-ce din contră un război ar fi un avantaj mare pentru industria rușii.

Pentru un război european Rușii acum n'au bani, — pentru un război în Asia însă da. Rusia poate trimite în luptă o mulțime de soldați, ear' Anglia duce mare lipsă de oameni. La un cas de război Rusia se încrede cu deservire în biruințele armelor sale și se crede, că în Asia va pute în scurt timp ajunge la succese cu mult mai mari, de câtă daună i-ar pute Anglia cășuna în Europa.

"Morning Post" e de părere, că răspunsul Rusiei nu prea dă garanță pentru rezolvarea pacifică a cestiunii. "Times" crede, că răspunsul e inacceptabil pentru Anglia. — Din toate acestea se vede, că războiul mai curând sau mai târziu are să izbucnească.

Foița „Tribunei“.

Cestiuni de limbă.

Cine a contribuit la introducerea vorbelor franceze în limba germană și de când? Lupta pentru înlăturarea lor din limba germană. Cine a contribuit la introducerea vorbelor străine și mai cu seamă franceze în limba română? O societate formată în Dobrogea pentru înlăturarea vorbelor franceze din limba română.

(Urmare și fine.)

Până în anul 1870—1871 influența limbistică franceză, era oare-cum tot mare în Germania. În acest an se începe însă resbelul franco-german. Când Germanii eșiră învingători din resbel, orgoliul național se mărește și refrenul orgoliului lor era: moarte influenței franceze. De atunci se începe și o persecuțiune sistematică contra vorbelor franceze introduse în limba germană. Prin jurnale, prin broșuri se îndeamnă publicul german să nu mai întrebuințeze cuvinte franceze. Și la Germani se dăcea mai înainte: *bon jour*, *au revoir*, etc. Astăzi nu mai auzi decât *guten Tag*, *leben Sie wohl*, *pardon* și *merci* mai de chelnerii. Publicul dă *verzeihen Sie mir* — *entschuldigen Sie mir* — *ich danke schön* etc. Sînt cuvinte însă a căror înlăturare e imposibilă. Ex.: *wertur*, *logis* = *Wohnung*; *Adieu*, *Dame*. *Duell* etc. etc. Despre cuvîntul *adieu*

Vorbe și fapte!

Sub acest titlu „Siebenbürgisch-d. Tageblatt“ a publicat următorul articol de Pasci:

„Când va anuncia sunetul clopotelor de Pasci tuturor cetățenilor acestei țări fără deosebire de naționalitate, Maghiarilor ca și nemaghiarilor, înviarea din noaptea setei de domnie și asuprire?"

„Furtuna colcăitoare, pe care a provocat-o în presa maghiară apărarea de sine a reprezentanților comitatului Sibiu și Bistrița în contra reuniunilor de maghiarisare, face ca să apară încă numai în un viitor depărtat timpul acestei invierii interioare. Cetitorii nostri au avut ocaziune a se convinge din vocile diaristice, ce le-am comunicat, despre curioasele expectorațiuni furioase. La o expunere liniștită obiectivă nici nu se încearcă contrarii nostri publicisti; materialul de fapte îngîrmădite în adresa reprezentanței comitatului Sibiu îl încungiuă colegii nostri maghiari fără deosebire dacă scriu ungurește ori nemțesce.

„Încălțitura de vorbe, care a crescut atât de bogat în noianul diaristicii maghiare din incidentul concludului comitatului Sibiu, ofere o dovadă, că într-o adevăr nu mai poate fi vorba de o discuțiune. Dacă ne plîngem asupra maghiarisării, colegii nostri maghiari vorbesc de ură în contra maghiarimii. Dacă producem fapte, ei le ignorează și transpun discuțiunea pe terenul declamațiunilor goale. Ei nu cearcă dacă faptele citate în adresa Sibiană sînt adevărate — și dacă nu, pentru ce nu sînt adevărate? E adevărat că directorul forestier din Cluj, Girsik, a provocat pe funcționarii forestieri la maghiarisarea numelor? Sînt exacte dispozițiunile din statutele reuniunilor de cultură maghiare, conform cărora terenul de activitate al acestora sînt naționalitățile nemaghiare? Toate întrebările aceste nu se învrednicesc din partea colegilor maghiari de nici un răspuns; în contra tuturor faptelor ei înceagă tendințele de maghiarisare și ne dă minciog. Acestea negreșit că e lucrul cel mai comod decât că nu duce la nici o înțelegere. Cu frazele lor îngîrmădesc numai tot mai mult confuziunea babilonică, la care popoarele acestei țări se pricep tot mai puțin.

„La aceasta se mai adauge pasiunea urcată la gradul cel mai înalt a contrariilor nostri publicisti, care ar fi să acopere mizeria de obiectivitate și — în sine e nedreaptă. Dacă căutăm anume mai de-aproape după motivul expectorațiunilor, nu putem să ne mîntuim de convingerea, că aceea e pasiunea, care face paradă; nu e veritabilă, ci artificioasă și te silește să-ți aduci aminte de pathos-ul teatral.

„Noi cel puțin nu putem presupune, că colegii nostri maghiari au pierdut de tot simțul de drept și de nedreptate. Ei, cari au un sentiment atât de fin față cu ori-ce atac, trebuie să fie tot astfel în stare a se pune în poziția cetățenilor nemaghiari ai acestei țări și să priceapă sentimentele aceluia. Să presupunem, că s'ar înființa o „reuniune de cultură“ germană sau

română cu propusul pronunțat de a înființa în Kecske-met, Odorheiu-săcuiască sau S.-Szt.-György asile de copii germane sau române pentru a crește populațiunea de acolo în spirit german sau român, și pentru a răspîndi limba germană ori română — sigur, că concetățenii nostri maghiari ar însoți o astfel de îndrăzneală cu un strigăt mare de indignațiune. Și indignațiunea — în acest cas negreșit nemăiestrită — ar mai crește dacă o astfel de „reuniune de cultură“ germană ori română iubitoare de întreprinderi ar avea obrazul a se adresa reprezentanței orășenesci din Kecske-met, Odorheiu ori S.-Szt.-György cu recercarea de a o sprigină prin contribuiri de bani și de membri. Reprezentanța din Kecske-met, Odorheiu sau S.-Szt.-György sigur, că încă nu ar hesita nici un moment de a respinge o astfel de provocare și de a îndruma acasă „reuniune de cultură“ germană ori română prin un răspuns cu coarne și colți. Națiunea germană ori română nici n'ar avea în un astfel de cas dreptul de a privi respingerea ca o „expresiune de ură“ în contra germanismului sau a romanismului, ca un „atentat“ sau „poftă de sfadă“. Ar fi curat o apărare de sine a maghiarismului în contra unei provocări insolente și respingerea acesteia nu din „ură“ în contra unei alte națiuni, ci din iubire față de naționalitatea proprie. Să nu aibă acum valoare aceasta când Germanii și Românii se află față cu o „reuniune culturală maghiară“ în aceeași poziție pe care am presupus-o mai sus? Să nu aibă Germanii și Românii dreptul de a se apăra în contra temerității unei „reuniuni culturale maghiare“ de a cere concursul pentru înființarea de grădini de copii și scoale maghiare pentru copiii lor germani și români? Săvîrșesc ei un atentat în contra naționalității maghiare? Și o persecuțiune oare pe aceasta dacă deneagă concursul cerut? Nu se poate închipui că concetățenii nostri maghiari să nu-și fi pus întrebarea aceasta și că nu ar săi răspunde obiectiv. Din această cauză nu pare veritabilă pasiunea torturătoare ce o arată din pricina respingerii „reuniunilor culturale maghiare“, ci ea apare ca măiestrită. Ea poate să calculeze numai la intimidarea nemaghiarilor. Se înțelege că-și greșesc adresa.

„Poate tot nu sînt oable căile pe care umblă reuniunile aceste și apărătorii lor, nu sînt onorifice armele pe care le manuează în luptă. Chiar acest metod ce voesc să fie acoperit și totuși ceea-ce voesc să ascundă ese atât de tare la lumină, influențează ca un venin corosiv ce se induce în spiritele natural agitate ale locuitorilor nemaghiari ai acestei țări. E foarte adevărat și doveditor de agerime de psihologie a popoarelor, când contele Szechenyi, dîce, că nu arbitrajul ca atare ci „duplicitatea“, „hipocrisia“, „tartufiada“ e ceea-ce „revolta“, „disgust“, „amărește“ pe oameni. Astfel e dublu metodel prin care se introduc aceste așa-numite „reuniuni culturale maghiare“ aci și acolo. Acolo unde terenul pentru aceste reuniuni pare favoritor, acele se expun ca un mijloc foarte înșelător, care e acomodat a mîntui ma-

ghiarismul și patria. Acolo și tendința de maghiarisare a acelora e pronunțată în mod negat. Astfel dl Iosif de Bano vice-președintele de mai nainte al casei deputaților și înființatorul reuniunii de maghiarisare din Sáros a recomandat înființarea reuniunilor de maghiarisare în adunarea comitatului Sáros la 25 Octomvrie 1881 ca un mijloc de minuni făcător al maghiarisării. El între altele a dîs: „Dacă vedem grămădindu-se astfel înafară și înlăuntru pericolele, se nasce întrebarea serioasă: dacă sînt suficiente mijloacele acele filioase nefolosite cu energia recerută, pe care ni le ofere statul? Ele nu sînt suficiente chiar pentru aceea, deoarece-ace noi nu putem săi, până când vom dispune de ele; ele nu sînt suficiente și pentru aceea, deoarece-ace în urma unei presiuni ce vine din toate părțile, Maghiarismul nu poate arăta o anumită facultate expansivă și nu e în stare a-și extinde rasa sa nici cel puțin pe cuprinsul geografic al Ungariei, s'ar pute calcula aproximativ și timpul când undeva în ținutul Dunării de mijloc și al Tisei de mijloc sau în munții Ardealului va peri și cel din urmă maghiarism.“ Aci se preamăresc așadar reuniunile de maghiarisare ca un mijloc de a transforma toată viața nemaghiară în internul cuprinsului geografic al Ungariei în o viață maghiară, deoarece-ace „a răspîndi rasa maghiară cel puțin pe cuprinsul geografic al Ungariei“ nu înseamnă alt-ceva decât a maghiarisa pe toți cetățenii nemaghiari în internul cuprinsului geografic al Ungariei. Cu totul altcum însă sună melodia; cu totul alte coarde se înstrună îndată-ce reuniunile de maghiarisare se lovesc undeva de opoziție pe câmpul lor de bătăie agresiv. Atunci trebuie se pornească pe câmpul de luptă toți consiliarii împăciitori pentru a domoli neîncrederea; atunci aceste reuniuni se expun ca ceva cu totul inofensiv, atunci se susține susținea cu o indignație patetică ca și când aceste reuniuni nu ar atinge naționalităților nemaghiare nici un fir de păr din cap și își dau silința a le arăta acestora cu o dragoste abundantă numai o binefacere când voiesc a-l înăvuși și pe cel mai sărac om cu cunoscînța unei a doua limbi. Dacă aceste voci de sirene nu produc nici o impresiune, atunci devin năcăjiți, revoltați și strigă că e persecuție și ură brută.

„Aceasta din urmă parte se produce acum de colegii nostri maghiari în un joc dublu. Acestele false ce le scot din instrumentele lor, produc numai disonanță; ele nu mai înșeală. Vorbe, sune ele a promisiuni sau amenințări, — ele și-au pierdut ori-ce însemnătate pentru o mare parte a cetățenilor acestei țări. Pentru dinșii mai există numai limba faptelor. Colegii nostri maghiari vor înțelege, deși nu vor mărturisii, că dinșii au pierdut dreptul de a pretinde ca să li se mai creadă că faptele lor vor consona cu vorbele. Noi nu dubităm că d. e. președintele dietei din Cluj bar. Francisc Kemény a fost de tot sincer când i-a asigurat pe Sași: „că municipiul lor va rămâne și după uniune“ „ba că prin aceea că dreptul lor va fi

ține un scriitor german: *das Wort Adieu ist freilich so eingebürgert, dass eine Ausrottung desselben unmöglich erscheint*. (Cuvîntul „Adieu“ este așa de naturalizat, încât o înlăturare a lui se pare imposibilă.) Ear' un d. Riegel dîce: *Ich eifere nicht blind nach die Fremdwörter Ueberhaupt, wohl aber mit Gedruck gegen der Unvernunft und die Geschmacklosigkeit in der Anwendung derselben, namentlich der französischen. Mein Grundsatz ist: Kein Fremdwort für das, was deutsch gut ausgedrückt werden kann*. (Eu nu sînt în general orbesce contra vorbelor străine, dar' contra întrebuințării prea peste măsură a aceluia și fără gust și mai cu seamă a celor franțozesci. Principiul meu e: Nici o vorbă străină pentru aceea ce se poate bine exprima nemțesce.)

II.

În limba noastră sînt ce e drept, multe elemente străine. Și nici nu se putea să fie altfel. Colonii romane încungiuărate de toate părțile de popoare străine, au adoptat vrînd nevrînd o mulțime de elemente din limbile acestor popoare. Contactul Românilor mai ales cu Bulgarii și introducerea limbii slavone în biserica română a adus cu sine și o mulțime de vorbe în limba română. Filologii slavi și filo-slavi merg așa departe și susțin, că noi sîntem Slavi. Mulțumită D-lui însă, filologii străini, care cercetează obiectiv și filologii nostri ca Hășdău etc., le-au

arătat, că mult se înșeală. Până și dl Chițu, vîdînd exagerările științifice ale lui Cihac, a luat condeiul în mână și a arătat în „Columna lui Traian“, că rea filologie face dl Cihac. Cumcă se găsesc elemente străine și mai cu seamă slave, am dîs, nu se poate tăgădui. Dar' nu se poate deduce după cum fac câțiva potlogari străini, că dacă găsesc, că Dolj, Gorj etc., sînt nume slave, limba română e slavă. Am cetit astfel de lucruri trimise de un corespondent german din România unui diar, și pun și eu întrebarea: Se poate susține, că dacă în Saxonia se află orășele și sate ca: Cenritz, Plagwitz, Reudnitz, Connewitz, Eutritsch etc., limba germană e slavă? Grozăvă deducțiune! Multe din cuvintele slave sînt așa de puternic înrădăcinate în limba română, încât o înlăturare a lor e imposibilă.

Sînt însă cuvinte slavone ce se pot înlocui cu cele române. Ex.: Slavă = mîrire. Precesta = Prea-cură. Blagoslovenie = bine-cuvîntare etc. etc. De aceea, moarte vorbelor slavone ce se pot înlocui cu cele române.

Cu venirea lor în România, Fanarioții aduseseră cu sine oare-cum și o influență limbistică. Mai cu seamă în administrație toate numirile erau grecesci (după cum ați în Transilvania și Bănat sînt unguresci). Titlurile de onoare erau de asemenea grecesci. Teren însă n'au prins, căci cu

gonirea lor din țeară, au plecat și aceste titluri. Părintele literaturii române în „Curierul literar“ le-a cîntat de mult vecinica pomenire.

În biserică, ca și limba slavonă, limba greacă a lăsat urme de influență. Ex.: Octoih, Agios, Axion, etc. Cred, că le vom cînta și acestora vecinica pomenire. În România e un obicei, că metropoliții și episcopii dau titluri de onoare bisericăscă la preoți. Aceste titluri sînt însă toate grecesci. Ar fi de dorit, ca clerul înalt să înlătore din biserică aceste titluri, cari nu mai au nici o rațiune de a fi, sau cel puțin să le înlocuiască cu termeni românești. În vorbirea publică au mai rămas cuvinte ca: Sindrofie = convorbire. Epistat = îngrijitor etc. Toate aceste se pot înlocui.

Scăpînd de influența limbistică grecească, a venit cea franțozescă. Ca să se poată arăta aceasta într-un mod destul de evident, trebuie un studiu a parte. Voiu cerca însă în puține cuvinte și voiu arăta, că în România limba franceză se cultivă pe o treaptă așa de mare, încât mergînd cineva în familiile nobile și mai puțin nobile din România, se crede că e în capitala Francei. Nenorocire și ear' nenorocire!

Așa a fost clasa cultă din România totdeauna. În timpul Fanarioților ea era, care pocia limba română. Acum ne-a pocit-o cu fel de fel de franțuzisme. Rușine! — dîcea răposatul Boerescu

spriginit de toată Ungaria epoca strălucită a istoriei lor se va reînnoi sub regii ungari. Aceste au fost vorbele. Cassarea constituțiunii municipale sâsești în 1876 — aceasta a fost fapta. Tot atât de puțin ne îndoiim despre aceea că August Trefort n'a fost sincer când la 22 Maiu 1861 a spus: „Sârbii, Românii, Germanii, Slavii și Rutenii pot folosi în școală limba, pe care o voiesc. Eu voiesc să respectez dezvoltarea internă a popoarelor, întrucât ea și religionea în care statul n'are drept a se amesteca". Aceste au fost vorbe. Articolul de lege XVIII din 1879 creat sub ministrul Trefort despre instrucția obligatorie a limbii maghiare în școlile medii (art. de lege XXX din 1883) — aceste sunt faptele.

„Din expectațiunile bogate de vorbe ale foilor maghiare — chiar dacă nu ne-ar cuminți cassarea prin ministru a concluderii comitatului Bistrița-Năsăud — putem să ne câștigăm numai convingerea, că ele voiesc să impună reuniunile culturale maghiare, și în special pe cea ardeleană naționalităților nemaghiare ale acestei țări cu ori-ce preț — chiar și pe prețul adevărului și al păcii popoarelor. Aceasta încă e o faptă“.

Cronică.

Maiestatea Sa va merge est an la manevrele mari ce se vor ține în Boemia.

Numiri în Bucovina. Ministrul de justiție c. r. austriac a numit pe consilierul de tribunal și conducător al procuraturii de stat din Cernăuți; pe de Ipolit Martynovici procuror de stat în Cernăuți; pe secretarul de consiliu, de Clemente Jours și pe substitutul procurorului de stat, dl Leonte cav. de Goian din Cernăuți drept consilier de tribunal în Cernăuți.

Soarea cu dans. Tineri academici români s'au constituit, în privirea timpului scurt cât va mai exista academia de drepturi din Sibiu, a arangia un șir de petreceri cu joc cu caracter închis în fiecare lună odată. Prima petrecere s'a ținut în 4 Martie n., a doua se va arangia în 13 l. c. n. în saleta dela „Împăratul roman“.

Se invită la petrecerea cu joc ce se va ține Mercuri la 3/15 Aprilie 1885 în sala hotelului la „Împăratul roman“. Sibiu, în Martie 1885. Comitetul arangator: Corneliu Aiser, George Foica, Vasile Gămulea, Aureliu Millea, Aureliu Murășan, Pavel Oprea, Iulian Popescu, Ioan Predoviciu, Valeriu Roman, Petru Roșca, Victor Tordosan, Mateiu Voilean. Începutul la 8 oare seara. Bilete de intrare cu 1 fl. de persoană, și 2 fl. de familie, legea mare 5 fl.; legea mică 3 fl. — se pot căpăta în ziua petrecerii dela 10—12 și dela 3—5 oare în camera Nr. 1 dela „Împăratul roman“, precum și scara la cassă. Eventualul venit curat este destinat reuniunii române de cântări din loc.

Corul mixt din Orăștie cunoscut publicului român din vara trecută dela Asociațiune, își va ține al treilea concert dela înființarea sa în Dumineca Tomei.

Într-o conferință ținută la universitate! Rușine va ține ori și cine, care are conștiința națională. Nu cred, că poate să-mi răspundă cineva, dacă: Monsieur e mai latinesc ca domnule. Doamnă ca madame. Mademoiselle=domnișoară. Bon jour=bună ziua. Bon soir=bună seara, au revoir=la revedere etc. etc.

Sute de exemple se pot arăta. Se pot lua cuvinte din franțuzesce, pe care noi nu le avem, decât să le luăm din alte limbi. Ex.: Mai bine să dicem Creion, decât Pleiva=Bleiweiss. Tot asemenea cuvinte ca: tribunal, primar, polițaiu etc. sunt bine introduse. De unde provine o influență așa de mare a limbii franceze? Toți șcim că sute de studenți români își fac studiile în capitala Franciei. Când se întorc în țară, aduc cu sine pe lângă ideile franceze și influența limbistică.

Întrând în viața socială, limba franceză li e limba maternă. Copiii de mici îi învață întâiu franțuzesce. Limba română e lăsată pe seama servitoarelor unguresci ca să li-o predea. Câteva doamne și domni români din Dobrogea vădând această nenorocire pentru limba noastră, au format o societate, prin care se obligă, ca vorbii mai pronunțe nici un cuvânt franțuzesc în vorbire românească. Început bun. Deed Ddeu să fie urmați de toată inteligența română!

Maghiarizare cu ori-ce preț. Sub acest titlu „Sieb.-Deutsches.-Tgblt.“ reproduce o parte din primul articol al ziarului din Cluj „Magyar Polgár“, intitulat: „Datorința față cu hotărârea din Sibiu“. „Legea — dize „M. P.“ — a dat jurisdicțiunilor dreptul bugetar: fiecare comitat are dreptul, de a face erogate pentru scopuri agricole, sociale și culturale, ba de a impune chiar și dări. De legea aceasta trebuie să ne folosim acum, și prin jertfire trebuie arătat, că comitatele își înțeleg chemarea lor. Comitatele curat maghiare ar trebui să acordeze reuniunii de cultură ajutoare spre răspândirea maghiarismului (a magyarország terjesztésére). Ear' acele comitate, pe ale căror teritorii locuiesc și naționalități nemaghiare în număr mare, ar trebui să înființeze cât mai curând pe teritoriul lor câte o reuniune asemenea celei din Cluj, și reuniunile astfel înființate să se pună în legătură directă cu reuniunea din Cluj. Ba se pare, că e de dorit chiar, ca și în comitatele curat maghiare să se înființeze astfel de reuniuni spre răspândirea maghiarismului, pentru-că mișcarea aceasta națională se aibă în fiecare centru local câte un organ, care să câștige pe tot publicul comitatului pentru scopul cel mare național. O! Foarte ușor poate omul aduce la rațiune și patriotism pe domni Sași. E adevărat, că Sașii sunt un popor muncitor, singuritor și cruțător; bunăstarea lor materială însă e pot mulțumi numai acelei împregiurări, că produsele lor industriale numai aici în patrie le pot vinde cu prețuri bune. Să se unească numai publicul maghiar consumant și să-și țină de datorință patriotică aceea, că ce și dela cine cumpără, și atunci Sașii curând se vor convinge, că nu e bine să-și facă de dușmani pe milioanele națiunilor maghiare, când din contră, dacă s'ar face Maghiari, (ha magyarokká lesznek) ar pute exclude pe toți concurenții străini.

„Da, dacă vorba maghiară nu p-trunde în inimile Sașilor, atunci nu mai curgă nici banii maghiari în buzunarele lor. Dacă vom a-ți capacita, atunci trebuie să vorbim cu buzunarele lor. Și eu cred, că dacă reuniunea de cultură va începe și va proclama organizarea reuniunilor de consumare, ca reuniunile acestor să cumpere numai dela industriași maghiari, atunci și Sașii se vor face cu plăcere Maghiari. (akkor a szászok is örömet magyarokká lesznek.)

„Noi repetăm deci propunerea noastră: reuniunea de cultură să iee în mâinile sale înființarea reuniunilor de consum, să introducă în acele patriotismul maghiar și să proclame principiul, ca aceste asociații să-și acopere trebuințele numai prin industria maghiară, și, că încât nu s'ar afla astfel de industriași maghiari, cari ar pute acoperi anumite recerinte, reuniunea de cultură să-și țină de cea mai scumpă datorință, de a lucra într'acolo, ca astfel de ramuri de industrie să prindă rădăcini între Maghiari, și să se procureze până atunci articolii respectivi mai bine dela Maghiarii, cari trăiesc în străinătate, decât dela Sași, cari stau într'un contrast drastic cătră maghiarism.“

„Siebenbürgisch-Deutsches-Tageblatt“ își face la aceste următoarea observare: „Tot acel „Magyar Polgár“, care e în stare să scrie aceasta, e cu alt privilegiu asemenea în stare, de a nega sfânt și sârbătorește orice intențiune de maghiarizare. Și nu numai „Magyar Polgár“-ul! Care va să dică, domni nostri își întorc mantaua după vânt. Köpenyegforgatók!“

Filială de maghiarizare în Sibiu. „Încunoscim că mare bucurie pe publicul ardelean“ — dize „Kolosvári Közlöny“ — „că brava maghiarime a orașului Sibiu înființează filială pe seama reuniunii de cultură ardelenice. Dintre nobilii nostri frați vor veni mulți la adunarea generală ce se va ține la 12 Aprilie, în frunte cu eminentul director al gimnaziului de stat, Ignatie Veress.“ — Mare bucurie. Ni se pare că se apucă de prea multe lucruri de cultură concetățenii nostri maghiari.

Lügenwacker despre Maghiari. Un corespondent al ziarului „Frankfurter Zeitung“ scrie despre experiențele sale din Ungaria următoarele: „Nu am petrecut mult în Ungaria ca să pot face judecată adevărată despre activitate și dezvoltare, dar' aceea o pot spune cu tot curajul, că industria ca în Germania, Franța, Anglia și Austria nu este; afară de viticultură și agricultură altceva nu am putut descoperi. Poporul maghiar nu numai că încungiuță lucrul ci e pofitor de plăceri și e și ușurată în cea mai mare măsură. Dovadă pentru aceasta sunt numeroși copii ilegali și multe sinucideri. Pretutindine e vorbă numai de baluri mascate, de petreceri de concerte țigănesci și popine și la toți le place în măsură mare să-și petreacă să joace și să bea! Negreșit că totdeauna Maghiarilor nu le place să le spu adevărul și „Pesti Napló“ mângăie pe cetitorii sei declarând simplu că aceasta nu e adevărat.

Necrolog. Ana Fulicia născ. Ursu, soția părintelui Mateiu Fulicea, paroh gr-cat. din Mărgineni în 2 Aprilie st. n. a trecut la cele eterne lăsând în doliu pre soțul, pruncii și ginerii sei.

Regele și regina Svediei în București. Regele și regina din Svedia au sosit în 5 l. c. n. scara în capitala României. Regele Svediei a făcut cu regele României în ziua următoare o preumblare în trăsura deschisă.

Elena Teodorini va cânta mâne Joi la 9 l. c. n. în „Carltheater“ din Viena pe Violetta în „Traviata“. Pe Alfred îl va cânta *signor* de Negri și pe Germond *signor* Padilla.

Omor. În Panciova a fost aflat omorât pazitorul de grădină Vița Ieduli. Suspecți ai săvârșirea omorului sunt Ciangăii Ioska Karakas, Andreiu Karakas, Georg Nagy, Simeon și Samuil Vinga din Hertelenfalva; toți sunt predați judecătoriei din Panciova.

Omor groaznic. Din Brün se depeșează, că un omor groaznic ține în agitare tot giurul. Comerciantul din Wranau, Francisc Schabek, a fost omorât și jăfuit în 6 Aprilie n. de către fiul său propriu, Eduard Schabek. Făptuitorul a fugit. Din partea autorităților s'au luat toate măsurile spre eruirea ucidețorului.

Earăși o nenorocire în mine. Din Bruxella se scrie cu datul de 4 Aprilie n., că în minele de cărbuni din Marcinelle au fost 18 muncitori prin exploziunea gaselor omorâți.

O expozițiune la Berlin. Acum câteva zile, s'a deschis în palatul arhitecților din Berlin o expozițiune a producțiunilor de librărie, privitoare la principele de Bismarck. Intrarea și sala sunt împodobite cu numeroase busturi și statue ale cancelarului; se mai vede asemenea un portret al principelui, făcut de Van Heyden, și aparținând împăratului. Seria desenurilor reprezentând pe cancelarul (sunt aproape 600) dă o idee exactă despre exteriorul său din momentul, în care a apărut pe scena politică. Diarul satiric „Kladderadatsch“ figurează la această expozițiune cu toate desenele principelui dela 1848 și până ați.

Se mai află încă *Albumul de rebel* al consilierului intim Warnecke, cu renumitele sale autografe (a fost asigurat de comitet pentru 20,000 mărci), precum și o autobiografie a cancelarului, scrisă de propria sa mână, și un arbor genealogic al familiei de Bismarck, începând cu secolul XIII.

Vaticanul și sârbarea din Velehrad. Organul oficial al Vaticanului, „Moniteur de Rome“, sârbătorește pelerinagiul Slavilor la mormântul apostolilor slaveni din Velehrad drept un eveniment epocal în dezvoltarea istorică și morală a lumii slavene. Această renaștere religioasă a lumii slavene e cu atât mai momentuasă, cu cât ea a emanat din însăși aceea. Episcopii lor i conduc la Velehrad; Roma a tăcut, dar' de-asupra mormântului apostolilor planează memoria enciclicei lui Leon XIII, ce dovedește o solidaritate intimă și inseparabilă între papism și popoarele slavene.

Din Moscva se raportează, că reprezentanța comunală de acolo a hotărât să sârbzeze iubileul lui Metodie și Chiril în mod deosebit, și să asigureze spre scopul sârbării suma de o sută de mii de ruble.

Diarele radicale din Paris voesc a face o ligă spre a sili pe guvern să încheie pacea cu China și să recheme trupele.

Cholera în Rusia. Într-o corespondență trimisă ziarului „l'Indépendance belge“ de corespondentul său din Petersburg, se semnalează că consiliul comunal al capitalei imperului dela Nord, în vederea unei invasiuni eventuale a cholerii în Petersburg, a votat un credit de 100,000 ruble pentru măsurile prealabile, ce trebuiesc luate spre a întîmpina această invasiune; din această sumă se vor cheltui dacă se va găsi de trebuință, chiar îndată 30,000 ruble pentru măsurile preventive recomandate de comisiunea salubrității publice, afară de aceasta s'a decis a se cere și un ajutor de 300,000 ruble dela stat, în cazul când cholera ar lua dimensiuni, cari să exije cheltuieli ulterioare.

Corespondentul din cestiune dize că mai multe casuri isolate de cholera s'au ivit în diferite localități, mai cu seamă în Cronstadt. Aceste casuri, deși sporadice, nu constituie, dize mai departe corespondentul, un pericol mai puțin mare, deoarece cholera sporadică este adese precursorul adevăratei epidemii.

Din Mexico se comunică, că presidentul a insinuat congresului, că resbelul cu Guatemala e probabil.

Puterea conștiinții. Religionea sectei Nazarenilor se bazează pe conștiință. În zilele trecute un credincios din această sectă s'a prezentat

la un negustor de bucate orreu și i-a dat 5 fl., cu cât negustorul înainte de aceasta cu 18 ani îi dase pentru bucate mai mult decât s'ar fi cuvenit după cum umbla pe atunci prețul bucatelor. Atunci — dize omul conștiincios — credeam că nu strică dacă primesc mai mult, dar' acum fiind Nazaren am aflat în conștiința mea de consult a-ți reînturna cei 5 fl. și interesele de pe 18 ani și sunt gata a suferi ori-ce pedeapsă pentru-că te-am înșelat. E întrebarea dacă toți credincioșii acestei secte vor fi atât de conștiincioși! Matriculele acestei secte le poartă notarul comunal ori solgăbirul. În comuna Miraslău, lângă Aiud sunt vre-o câteva familii cari au părăsit confesiunea reformată primind doctrinele nazarene.

Mulțumită publică.

Urmarea publicării sumelor incuse ca daruri benevole și pe calea listelor răspândite în folosul societății „Școala Română“ din Suceava până astăzi 1 Aprilie (20 Martie) 1885.

1. Lista nr. 371 încredințată d-lui Constantin Ionescu, inspector vamal, circumscripțiunea Iași, cu suma de 15 franci.

2. Dela dl Veniamin Jacota, igumen al mănăstirii Dragomirna, 18 fl. v. a.

3. Lista nr. 127 încredințată d-lui Vasile Ionașcu, notar comunal în vamă cu suma de 10 fl. 70 cr. v. a. dela următorii binefăcători: George Dașchevici, paroh gr-or. 2 fl.; Vasile Ionașcu 4 fl.; Ilie Albul, învățător 2 fl.; Pintilei Tâmpescu 30 cr.; Mendel David 30 cr.; Nistor Axinti, primar comunal 50 cr.; Stefan Humeniuc 40 cr.; Uscher David 30 cr.; Zeida Schwarz 20 cr.; Mendel Schechter 10 cr.; Iacob Münz 25 cr.; și Berl Merdler 40 cr.

4. Lista nr. 369 încredințată d-lui Dimitriu Bodeanu, șef al vămii Mihaileni, cu suma de 51 franci 90 bani, 1 fl. 40 cr. v. a.

5. Lista nr. 178 încredințată d-lui Ioan Homiuc, protopresbiter în Coțman, cu suma de 23 fl. v. a. dela următorii binefăcători: Kochanowski, proprietar mare în Stăuceni 5 fl.; Ioan Homiuc 1 fl. 60 cr.; Eutimiu Tofan, presbiter în Viteliuca 3 fl.; Ioan Menga, paroh în Clivodin 1 fl. 40 cr.; Vasile Nichitovici, paroh în Dăvidesci 1 fl.; Vasile Jalkovschi, paroh în Suchovercha 1 fl.; Stefan Ivanovici, paroh în Malatineț 1 fl.; Ilie Maciusac, paroh în Șișcăuți 1 fl.; Ioan Budurovici, paroh în Chlivesci 1 fl.; I. Martinovici, paroh în Orașeni 1 fl.; O. Chibici, paroh în Berhomet 1 fl.; M. Chibici, paroh în Revna 1 fl.; M. Nichitovici, presbiter în Revna 1 fl.; G. Zavadovschi, paroh în Șubranet 2 fl. Numele unui binefăcător cu 1 fl., nu se poate descria.

6. La Lista nr. 10 a trimis d-l Artemiu Berariu, protopresbiter în Ceahor earăși 21 fl. 10 cr. v. a.

Varietăți.

(Zăpadă roșie.) Din Lucerna se scrie că zăpada roșie este un fenomen, care se produce din când în când și se atribuie aflării unor microbi imperceptibili. Rămâne a se explica de unde vin acești microbi. Ori-cum ar fi, călătorii cari se aflau pe un vas pe lacul Lucernei, au putut vedea în zilele din urmă pe povârnișul muntelui Righi nise mari pete roșii, din care unele aveau 1 până la 20 metri patrați.

Printr-o examinare mai de-aproape s'a putut constata, că stratul colorat nu era gros; prin urmare această zăpadă roșie căduse de curând. Temperatura urcându-se repede, petele au dispărut îndată.

Locuitorii din munți pretind că fenomenul zăpadei roșii nu este atât de rar, după cum se poate crede; el se produce adese pe înălțimi; mai cu seamă pe ghețuri s'a constatat aflarea unor viețuitoare imperceptibile, al căror corp este roșu închis, dar' nimeni până acum n'a putut să explice, de unde vin aceste mase colorate și cum se face, că ele cad de odată pe un punct determinat.

(Instrucțiunea șahilor.) Colonelul Colombari, ofițer italian atașat la serviciul șahului Persiei, tatăl șahului actual, povestese că într-o zi tinerul principe, în etate abia de trei ani înțepa și tortura cu un briceag o biată prepelită, căreia voia să-i taie capul.

La fie-care lovitură curtesanii strigau: „Bari-kialli“ (Bravo!)

Guvernorul copilului, un om cu barba căruntă, ședea lângă copil și-l arăta cum trebuie să facă pentru a tortura și mai mult pe biata pasăre.

Colonelul Colombari nu putu să se oprească de a observa acestui ciudat guvernor, că o asemenea petrecere barbară poate să desvolte în inimă copilului o mare cruțime, de care ar avea să suferă mai târziu supușii sei.

— Nu te înțeleg, răspunde Musulmanul; tocmai pentru-că Alțeta Sa este chemat a domni, este bine de a se familiarisa cu vederea sângelui!

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

Extrase din foaia oficială.

Concursuri:

— Un post de jude regese la tribunalul din Oradea-mare. Concursurile sunt a se trimite în 2 săptămâni la prezidiul tribunalului de acolo.

— Un post de magistrat postal în comuna Kővesliget (com. Marmarajei). A se trimite concursurile în 3 săptămâni la direcțiunea postală din Cașau.

— Un post de vice-executor la judecătoria cercuală din Lugoj. Concursurile sunt a se trimite în 4 săptămâni la prezidiul tribunalului din Lugoj.

— Un post de practicant de contabilitate la direcțiunea reg. de posesiune din Sighetul-Marmarajei. Concursurile sunt a se trimite în 2 săptămâni la direcțiunea reg. de pos. din Sighetul-Marmarajei.

— Un post de practicant de concept la direcțiunea financiară reg. din Sătmăr. A se trimite concursurile în 3 săptămâni la amintita direcțiune.

— Un post de magistrat-adj. de postă în cercul Orădeimari. Concursurile se trimite în 3 săptămâni la direcțiunea postală din Oradea-mare.

— Un post de magistrat postal în comuna Magyar-Igen (com. Albei-inferioare). Concursurile sunt a se trimite în 3 săptămâni la direcțiunea postală din Sibiu.

— La direcțiunea financiară reg. din Cluj sunt de ocupat mai multe posturi de respicienți financiari. A se trimite concursurile în 8 săptămâni la direcțiunea financiară din Cluj.

Seiri economice.

Exportul de bucate al Australiei. Despre exportul de bucate din anul 1884 o societate de comercianți din Adelaide a coloniilor din Australia-de-meașă a dat un raport pe cât se poate de autentic. Astfel s'a exportat: Grâu 8,276.425 busheli (un bushel = 35 litre), apoi 88.496 tone făină, ce, socotind pe o tonă de făină 45 bush. de grâu, face 3,757.320 busheli. Astfel exportul total al cerealelor face 12,033.745 busheli, sau 37 $\frac{1}{2}$ busheli socotindu-se pe o tonă: 322.332 de tone. De altă parte cantitatea de bucate, ce a stat la dispoziția exportului, în 1884 s'a prețuit la 393.283 tone, care e întrecută de cea dintâi cu 29.094 de tone. Acest export între statele singuratic se împarte în modul următor: Marea-Britanie 198.776 de tone; Coloniile australiene 67.716; Africa de-meașă 41.314; insulele Mauritius și Bourbon 5.237; Caledonia-nouă 1.851; Batavia și Java 2.012; Franția 2.925; Belgia 780; Callao 1.094; alte locuri 600 tone. Cumcă exportul Australiei cât de mult depinde dela calitatea producțiilor și astfel cât e de neregulat, se poate ușor vedea din următoarele: Exportul Australiei a fost în anul 1880: 280.895 tone, în 1881: 152.468, în 1882: 151.896, în 1883: 105.380 și în anul 1884: 322.332 de tone.

Producțiunea și îngrijirea tutunului. În diarele săptămânare economice din Baden, relativ la producțiunea și îngrijirea tutunului, Fossler publică următoarele 13 re-

gule: 1.) Tutunul numai în așa ținuturi și pământuri trebuie să se cultive, cari sunt capabile a produce soiuri bune de tutun. 2.) Să alungăm tot ce strică tutunului, dar' să-i acordăm tot ceea-ce îl poate îmbunătăți. 3.) Deoarece-că cantarea și prețul tutunului depind dela bunul renume al ținutului producător, așa, datorința fie-cărui producător, dar' cu deosebire a fie-cărei antistii e, să se seilească a produce tutun bun, și fie-care cultivator la îngrijirea tutunului să se poarte pe cât se poate mai diligent, car' la vândarea lui pe cât se poate de cinstit. 4.) Pământul, unde se seamănă, să fie afund, nici ușor, nici greu. Prin arătura și săparea deasă în timpul verei, să se cultive ca plantele de grădină; pământurile, cari nu sunt egale, adică în unele locuri mai bune în altele mai rele: nu sunt acomodabile spre a produce tutun bun. 5.) Seceta de vară, nu numai că împuținează cantitatea, dar' prin aceasta și tutunul devine umed și nu va arde de loc. 6.) Probele, a-l' uda mereu, a-l' cultiva în pământ afund, bun și nu prea greu, ar fi foarte necesare. 7.) Rămășițele de plante (humus) îngreșă și ușurează pământul și astfel îl țin umed și corăspundător. 8.) Cel mai de căpetenie gunoiu pentru tutun e gunoiul de grajd preserat cu gips. E foarte recomandabil la îmbunătățirea pământului cu humus a folosi pământul compost, pământul cărbunos și cel din cenușă de lemn. Dacă cenușă de lemn nu se poate câștiga, atunci să se folosească chali-magneziu sulfuric și var ars, și anume la fie-care 100 māj-metrică de pământ umed cărbunos 1 māj-metrică. 9.) Ca alt soi de gunoiu, dacă nu se află gunoiu bun de grajd, să se folosească chili-saletru și dacă pământul compost n'a fost mestecat și cu chali, să se folosească magnezium sulfuric, la a cărui folosire se cere și garanță despre aceea, că pe lângă 50% chali sulfuric, nu conține mai mult ca 3% chlor. 10.) Ori-ce gunoiu, ce conține chlor, nu e acomodabil pentru cultivarea tutunului, deoarece-că produs din astfel de pământ, nu arde bine. 11.) La sămănarea tutunului se cere a-l' sămăna în paturi calde și de mărime acomodată, a mesteca sămănța cu cea de trifoi și a o sămăna în șiruri destul de largi, a acoperi sămănătura cu rame, care trebuie lipite cu hârtii oleite și prin aerisarea și udarea din când în când cu precauție a câștiga plante bune și frumoase. 12.) Să se seamene sămănțe sănătoase și de soi bun. 13.) Plantele să se scoată din locurile lor când cu cea mai mare pază, și atât la scoatere, cât și la plantare, rădăcinile să nu se vatăme nici cât de puțin.

Astfel urmând sfaturile lui Fossler, fie-care cultivator de tutun se poate aștepta negreșit la un rezultat de producțiune mulțumitor și îmbucurător.

Piața din Sibiu, 7 Aprilie. Grâu Hectolitru 74—80 Kilo fl. 4.80 până fl. 5.60, grâu mestecat 68 până 82 chilo fl. 3.60, până fl. 4.40 săcara 66 până 72 chilo fl. 3.40 până fl. 4.—, orș 58 până 64 chilo fl. 3.80 până fl. 4.60, ovės 38 până 45 chilo fl. 1.90 până fl. 2.50, cucuruzul 68 până 74 chilo fl. 3.80 până fl. 4.40, mēlaiul 74 până 82 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, crumpene 68 până 70 chilo fl. 1.40

până fl. 1.60, semēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 6.— până fl. 7.—, mazerea 76 până 80 chilo fl. 5.— până fl. 6.—, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până fl. 9.—, fasolea 76 până 80 chilo fl. 4.— până fl. 5.—, pāsāt de grâu 100 chilo fl. 17.— până fl. 18.—, făină Nr. 3 100 chilo fl. 13.—, Nr. 4 fl. 12.—, Nr. 5 fl. 10.—, slānina 100 chilo fl. 54.— până fl. 56.—, unsorarea de porc fl. 52.— până fl. 54.—, sēu brut fl. 32.— până fl. 34.—, sēu de lumini fl. 50.— până fl. 51.—, lumini turnate de sēu fl. 56.— până fl. 58.—, sāpunul fl. 32.— până fl. 34.—, fēn 100 chilo fl. 1.80 până fl. 2.—, cânepa fl. 42.— până fl. 44.—, lemne de ars uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.25, spirtul p. 100 L. 0/0 29 până 31 cr., carnea de vită chilo 44 cr. carnea de vitel 38 până 45 cr., carnea de porc 36 până 44 cr., carnea de berbec — până — cr., ouē 10 cu 18 până 20 cr.

Piața din Făgăraș, 3 Aprilie. Grâu frumos hectolitru fl. 6.— până fl. 7.—; grâu mestecat fl. 4.— până fl. 5.—; săcara fl. 3.20 până fl. 3.40; cucuruzul fl. 3.50 până fl. 4.—; ovēsul fl. 2.20 până fl. 2.40; semēnța de cânepă fl. 4.— până fl. 5.—; semēnța de in fl. —.— până fl. —.—; fasolea fl. 4.— până fl. 4.50; mazerea fl. 6.— până fl. 7.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; crumpenele fl. 1.20 până fl. 2.—; mēlaiul fl. 9.50 până fl. 10.—; sēu brut 100 chilo fl. 40.— până fl. 42.—; unsorarea de porc 58—68, slānina 60—80; cânepa fl. 30.— până 36.—. Un chilo carne de porc 44 cr.; carne de vită 42 cr.; carne de vitel 36 cr.; carne de mel — cr.; ouē 8 cu 10 cr.; chim fl. 10.— până fl. 12.—; lumini turnate de sēu 58 cr. până — cr.

Tērgul de rīmātori în Steinbruch. În 4 Aprilie n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 41.— cr. până 42.— cr., unguresci grei, tineri 44.— cr. până 45.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ușori 43.— cr. până 44.— cr., marfă țerānească, grea 43.— cr. până 43 $\frac{1}{2}$ cr., de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ușoară 42.— cr. până 43.— cr., romānesci de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sērbesci, grei 42.— cr. până 43.— cr., transito de mijloc 41 $\frac{1}{2}$ cr. până 43.— cr., transito ușori 41 $\frac{1}{2}$ cr. până 42.— cr., ingrașati cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4% compeniti la gară.

Bursa de București.

Cota oficială dela 7 Aprilie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	93.—	vēnd.	94.—
" Rur. conv. (6%)	"	88.—	"	89 $\frac{1}{2}$
Act. de asig. Dacia-Romā.	"	290.—	"	295.—
Banca națională a Romāniei	"	1180.—	"	1200.—
Impr. oraș. București	"	31.—	"	32.—
Credit mob. rom.	"	190.—	"	195.—
Act. de asig. Naționala	"	225.—	"	225.—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	"	81.—	"	83.—
Societ. const.	"	238.—	"	239.—
Schimb 4 luni	"	—	"	30.—
Aur	"	12 $\frac{1}{4}$	"	12.40

Bursa de Budapesta

din 7 Aprilie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	—
" " " 4%	97.40
" " hārtie 5%	91.70
Imprumutul căilor ferate ung.	146.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	97.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	121.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonuri rurale ung.	102.—
" " " cu cl. de sortare	101.50
" " " bānățene-timișene	101.50
" " " cu cl. de sortare	101.50
" " " transilvane	101.—
" " " croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.—
Imprumut cu premiu ung.	119.—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.—
Renta de hārtie austriacă	82.40
" " argint austriacă	82.60
" " aur austriacă	107.60
Losurile austr. din 1860	138.75
Acțiunile băncei austro-ungare	860.—
" " de credit ung.	292.—
" " " " austr.	290.—
Argintul	—
Scrisuri fonciare a le institut. de cred. și ec. „Albina“	101.—
Galbeni împărătesci	5.80
Napoleon-d'ori	9.81
Mārcei 100 imp. germane	60.70
Londra 10 Livres sterlinge	124.30

Bursa de Viena

din 7 Aprilie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	—
" " " 4%	97.55
" " hārtie 5%	91.85
Imprumutul căilor ferate ung.	147.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	97.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	122.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	107.25
Bonuri rurale ung.	101.75
" " " cu cl. de sortare	101.75
" " " bānățene-timișene	101.25
" " " cu cl. de sortare	101.25
" " " transilvane	100.80
" " " croato-slavone	100.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.—
Imprumut cu premiu ung.	119.30
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	119.30
Rentă de hārtie austriacă	82.50
" " argint austriacă	82.90
" " aur austriacă	107.40
Losurile austr. din 1860	138.80
Acțiunile băncei austro-ungare	860.—
" " de credit ung.	292.25
" " " " austr.	290.30
Argintul	—
Galbeni împărătesci	5.81
Napoleon-d'ori	9.81
Mārcei 100 imp. germane	60.70
Londra 10 Livres sterlinge	124.40

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u.

Budapesta—Predeal				Predeal—Budapesta				Budapesta—Arad—Teiuș			Teiuș—Arad—Budapesta				Copșa mică—Sibiiu				
	Tren de porșcano	Tren omnibus	Tren accelerat		Tren accelerat	Tren de porșcano	Tren omnibus	Tren de porșcano	Tren omnibus		Tren de porșcano	Tren omnibus	Tren de porșcano	Tren omnibus		Tren de porșcano	Tren omnibus	Tren de porșcano	Tren de porșcano
Viena	8.25	8.35	3.30	București	7.15	—	—	Viena	8.25	8.35	Teiuș	2.39	9.50	Copșa mică	11.10	2.20	6.41	3.20	
Budapesta	8.00	6.55	9.45	Predeal	1.09	—	—	Budapesta	8.00	6.55	Alba-Iulia	3.40	10.42	Șeica mare	11.40	2.56	7.11	3.50	
Szolnok	11.24	10.55	12.18	Timiș	1.33	—	—	Szolnok	11.14	12.23	Vințul de jos	4.04	11.09	Loamneș	12.23	3.45	7.54	4.33	
P. Ladány	2.01	2.04	1.59		2.06	—	—	Arad	3.35	5.30	Șibot	4.35	11.43	Ocna	12.57	4.25	8.25	5.04	
Oradea-mare	4.11	5.13	3.20	Brașov	2.16	6.30	5.45		4.00	6.20	Orăștia	5.02	12.13	Sibiiu	1.20	4.51	8.45	5.27	
Varad-Velenceze	4.21	9.37	3.25	Feldioara	2.24	7.09	6.28	Glogovaț	4.16	6.39	Simeria (Piski)	5.44	1.22						
Fugyi-Vásárhely	4.29	9.45	—	Apatia	3.03	7.41	7.07	Gyorok	4.47	7.19	Deva	6.05	1.48						
Mező-Telegd	4.40	9.59	—	Ágostonfalva	3.18	8.09	7.36	Pauliș	5.02	7.39	Branicica	6.34	2.21						
Rév	5.02	10.28	3.56	Homorod	3.51	8.53	8.34	Radna-Lipova	5.25	8.11	Ilia	7.01	2.54						
	5.46	11.41	4.31	Hașfalău	4.51	10.18	10.22	Conop	5.57	8.49	Gurasada	7.15	3.09						
Bratca	6.09	12.15	—	Sighisoara	5.11	10.55	11.14	Bérsava	6.18	9.18	Zam	7.49	3.48						
Bucia	6.27	12.48	—	Elisabetopole	5.39	11.36	12.07	Soborșin	7.11	10.27	Soborșin	8.32	4.37						
Cincia	6.52	1.48	5.28	Mediaș	6.00	12.11	12.43	Zam	7.48	11.18	Bérsava	9.19	5.30						
Huedin	7.32	3.21	6.01	Copșa mică	6.29	12.35	1.23	Gurasada	8.22	11.57	Conop	9.40	5.58						
Stana	7.51	3.54	—	Micăsasa	—	12.54	1.42	Ilia	8.40	12.27	Radna-Lipova	10.16	6.38						
Aghiriș	8.12	4.34	—	Blaj	7.02	1.29	2.17	Branicica	9.02	12.57	Pauliș	10.32	6.56						
Ghirbău	8.24	4.52	—	Crăciunel	—	1.45	2.33	Deva	9.32	1.45	Gyorok	10.48	7.15						
Nedeșdu	8.38	5.11	—	Teiuș	7.38	2.26	3.13	Simeria (Piski)	10.12	2.58	Glogovaț	11.17	7.48						
	8.57	5.40	7.08	Alud	7.55	2.48	3.38	Orăștia	10.47	3.46		12.32	8.05						
Cluj	9.23	6.00	7.18	Vințul de sus	—	3.12	4.06	Șibot	11.14	4.20	Arad	12.00	8.45	6.10					
Apahida	9.50	6.29	—	Uioara	—	3.19	4.14	Vințul de jos	11.46	5.06	Szolnok	4.00	2.10	7.27					
Ghiris	11.15	8.14	8.29	Cucerdea	8.24	3.36	4.53	Alba-Iulia	12.21	6.15	Budapesta	7.44	6.40	—					
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	Ghiris	8.48	4.10	5.43	Teiuș	12.53	7.00	Viena	6.05	—	—					
Uioara	12.12	9.58	—	Apahida	—	5.39	7.51					Arad—Timișoara							
Vințul de sus	12.19	10.07	—	Cluj	10.08	5.59	8.18									Oșorheiu—Cucerdea			
Alud	12.45	10.42	9.17		10.18	6.28	8.00									Oșorheiu			
Teiuș	1.15	11.32	9.40	Nedeșdu	—	6.54	8.34									Nireșteu			
Crăciunel	1.44	12.03	—	Ghirbău	—	7.10	8.59									Kerelő-Sz.-Pál			
Blaj	2.00	12.24	10.12	Aghiriș	—	7.25	9.35									Cipeu-Iernut			
Micăsasa	2.34	12.43	—	Stana	—	7.49	10.16									M. Bogat			
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	Huedin	11.33	8.11	11.04									Ludoș			
Mediaș	3.27	2.24	11.07	Cincia	12.06	8.52	12.17									Cheța			
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	Bucia	—	9.11	12.47									Cucerdea			
Sighisoara	4.50	4.17	12.15	Bratca	—	9.29	1.21												
Hașfalău	5.08	4.51	12.30	Rév	12.51	9.52	2.05												
Homorod	6.47	7.07	1.32	Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08												
Ágostonfalva	7.36	8.10	2.04	Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39												
Apatia	8.09	8.46	2.24	Varad-Velenceze	—	10.56	3.55												
Feldioara	8.41	9.20	2.44		1.49	11.04	4.06												
	9.20	10.15	3.15	Oradea-mare	1.54	11.14	7.30												
Brașov	—	—	3.25	P. Ladány	3.14	1.47	11.05												
Timiș	—	—	4.03	Szolnok	5.10	4.40	2.37												
Predeal	—	—	4.28	Budapesta	7.30	7.44	6.31												
București	—	—	10.25	Viena	2.00	6.05	7.54												

Nota: Numerii încuadrați cu linii groase înseamnă oarele de noapte.